

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

VIII. Ministri Transyluani & Hungarici de Deo & Christo quæ doceant?

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

inde iniuriarum te conueniet apud Orci Rhadamantum Valentinus Gentilis; quem tu talium nomine blasphemiarū, vt hæreticum proclamas, exagitas, pro- scribis: *In Explic. perfidia Gentil.* Et tu qui cum ipso pariter erras, eum conde- mnas? Est tamen hoc aliquid; solati- um miseris habere socium in pœnis Lu- therum, & assēclas vtriusque. De his & sequentibus vide meum *Antichristum Calu. quæst. 3. Et Genealogiam.*

QVÆSTIO VII.

Ministri Transyluani & Hungarici de Deo & Christo quæ doceant?

MICHAEL SERVETVS, nouo- rum Samosatensium autor, ait *Bell. l. 1. de Christo. c. 1.* teste *Surio.* Anno au- tem 1557. Geneuæ combustus est. Secu- ti sunt eum, qui nunc precipuè in Tran- syluania sedem habent: quorum prin- cipes Georgius Blandrata, & Franc Da- uid: Qui anno 1580. cum Christum ne- garet esse inuocandum, aut Ecclesiæ cu- ram habere; à Principe Transyluanix ad perpetuos carceres fuerat damnatus: sed Paulò post phrenesi correptus, exa- cto biduo extinguebatur.

I. SERVETIANI itaque tria docent.
1. Nullam esse in Deo Personalem Distinctionē. Sic ex Serueto suo Transyluani lib. 2. cap. 4.
2. Christum, ante Incarnationem, Nihil fuisse; nisi in mente Dei per *Idam*: Ita Mini- stri Hungarici lib. 2. c. 3. ex Serueto. 3. *Ho- mini communicatam à Deo Diuinitatem esse; non per Generationem æternam; sed per Uncti- onem gratiæ, & Inhabitationem.* Proindeque posse dici Christum *DEVM*; sed *DEVM* *Fa- ctum, & Temporalem; Non Æternum.* Ita Blandr. *Disput. Alban. & Transyluani lib. 2. cap. 7.* Et in his conueniunt Samosatēni hi noui.

AVTOR. Atverò quàm nativè ex fonte dogmatico Lutheri & Caluini prorumpant torrentes isti; nemo non videt, planeque perspiciet *ex predictis pp. 6. 7.* Ergo Transyluani & Hungari sunt Lutherocaluiniani.

II. DISSIDENT tamen iidem inter sese de Inuocatione Christi, tres in lectas scilli- 1. Dauid, & Hungari multi docent: *Christum non esse inuocandum; sed Patrem solum. Quippe qui solus Verus Deus est, curamque gerit Ecclesia.*

2. Faustus Socinus in confutatione The- sum illius asserit: *Christum inuocari posse. Ma- ioris tamen esse perfectionis, ad Deum Patrem rectè accedere.*

3. Blandrata in Theob. & Ministri Poloni in iudicio de Danide: *Christum inuocari de- bere; nec imperfectionem esse, confugere ad Christum.*

AVTOR. Aduertit ibidem Illustris- simè doctus Bellarm. peropportune hanc eorum accidisse dissensionem 1. Non solum, quia ait S. Hilarius, *Bellum hereticorum, pax est Ecclesiæ*; sed etiam quia pars vtraque miras in angustias redigi coepit. 2. Nam, qui Christum in- uocandum esse docent; proferunt su- pra 50. testimonia Scripturæ, quibus re- pugnare aduersarios ostēdunt. 3. Qui verò Non inuocandum asserunt; ce- tissima ratione demonstrant, aduersari- os secum ipsos pugnare. Quippe, qui Nolunt inuocari Sanctos, quia non sunt Dij veri; & tamen Christum inuocari volunt, quem negant esse Deum verū; sed creaturam. Ista de nouis Samosate- nis, siue Serueticis: porrò de nouis A- rianis, siue Valentinianis.

III. VALENTINVS GENTILIS Italus Geneuæ exusti nuper Serueti exemplo me- tuens, suum reuocat Arianismum: publicam
tamen

tamen effugere nequit penitentiam, in solo circum ductus indusio, cum cereo, sub voce praconis: dato insuper iuramento de non deserenda vrbe. At tertium periurus, denique morte laic, autore Caluino.

Illius autem innouati Arianismi tres erant. 1. Tres esse spiritus aeternos, Patrem, Filium, Spiritum Sanctum, Essentiali Numero differentes. 2. Has Personas non esse aequales; sed Patrem ceteris eminentiorem; sic ut Pater Essentialior; alij duo Essentialiari debeant dici. 3. Filium esse non ex nihilo, neque ex tempore genitum; sed ab aeterno, & ex eadem Substantia.

AUTOR. Hæc de Essentia & Distinctione Personarum vniuersè: nunc singularitatem de Distinctione.

IV. VALENTINIANI, etsi cum Ario agnoscunt tria distincta, Patrem, Filium, & Spiritum Sanctum; te ipsa tamen in Deo vero intrinsecam distinctionem, ita vt eadem Essentia sit in tribus, non agnoscunt. Ideo nolunt dici Patrem Personam primam: Imò Personam, aiunt, primam esse sophisticam & diabolicam. Vnde rident hæc nomina, *Essentia, Persona, Relatio, Proprietas.*

TRANSYLVANI agnoscunt Patrem à Christo distinctum; vt quem purum hominem faciunt. Ante Incarnationem tamen nullam agnoscunt Distinctionem in Deo; sed dicunt; Verbum & Spiritum Sanctum, quæ in Veteri Testamento leguntur, esse Potentias, seu Virtutes Patris, Non Distinctas ab eo Persona, Relatione, aut Proprietate: quæ Nomina Rident & ipsi toto lib. 2.

Hæc relatio Atheismorum: Porrò Collatio deorum fiat; & demonstratio, Lutherocaluinianos esse & Seruetianos partim; partim & Valentinianos, id est Samosatenos nouos & Arianos, liquebit.

QVÆSTIO IX.

Luthero-caluiniani an sint Seruetiani, an verò Valentiniani?

LUTHERO-CALVINIANA huc prius in Synopsin redigam prædicta:

dein alia subijciam: ad quæstionem denique respondebo.

I. LUTHERI vox est: Dei Filius est *Virtus Patris*; non *DEVS*. 2. *Verbum est Instrumentum Patris in creando & operando.* 3. *Christus est E L, sicut & creatura.* Nam *E L* in singulari dicitur in Scripturis tantum de *DEO VERO*. Sic & Lurhetani; Vt Melancthon: *In Christo Aliquid Natura diuina est.* Vt Stancarus ex eodem, & Schegkijus: *Singula Persona plenus & perfectus Deus non sunt; in vnum tamen collecta Deum perfectum efficiunt.* Vt Schegkijus. *Sunt nuda Proprietates, Diuina Essentia non potest tota de Singulis predicari. Sunt Energia tantum & tres Partes &c.*

CALVINI vox est: *Vtinam sepulta essent hæc Nomina, Trinitas, Persona, &c.* Item *Pater, Filius, & Sp. Sanctus tantum Proprietate quadam sunt distincti.* *Musculus. Sine vocabulo, Personæ, potes esse Christianus.*

AUTOR. Atqui ista sunt Seruetiana partim & Valentiniana: Patet confertenti: Ergo tales sunt & ipsi Lutherocaluiniani. Porrò liquebit idem euidentius è subiectis eorundem ac Symmystarum ipsissimis totidem Verbis, & Censuris.

H. ERASMVS, LUTHERI calamus, dextera, & anima. in c. 5. Ephes. statuit hoc sibi axioma: *In Scripturis Pater intelligitur, quoties absolute DEVS appellatur.* Hanc regulam gnauiter sequuntur Transylvani. Idem istud Philip. 2. *Qui cum in forma Dei esset, sic exponit, id est; cum opera exteriora faceret, in quibus fulgebat Diuinitas. Probat. Quia sicut formam ferri suscepit specie exteriori, non substantialiter: ita & formam Dei in exteriori operatione miraculosa. Hæc summa Erasiana est, Vide Bell. l. 2. de Christo c. 7.*

I. AUTOR. Ergo Erasmo Dei filius non est absolute *DEVS*, aut *Verus DEVS*. Vide nostrum *Antichristum Calu: q. 2. 3.*

PERKINSVS Anglus Theol. Calu. in Explicat. Symboli. ait: *Iuxta vsitatum & vulgarem regulam; Si comparatur DEVS cum Filio & Spiritu Sancto, tum per vocem DEVS solus Pater intelligitur.* Restrigit hic arctius, quod vniuersè dixit Erasmus,

MELANCTHON in epist. ad Elec. Bran. burgicum, & in Locis, editis B. fil. pag. 42. *Christus ante Incarnationem Regni sibi à Deo Patre datus est. Ergo non ab æterno id cum Patre habuit commune; vt in isto*